

Bibliografia prac Marii Pilch – komunikat

Dorobek literacko-publicystyczny Marii Pilch obejmuje trzy pozycje książkowe i ponad 80 tekstów opublikowanych w różnego rodzaju periodykach (głównie w „Głosie Ziemi Cieszyńskiej” – ponad 40 prac oraz „Kalendarzu Ewangelickim”). Ponadto zachowało się 50 rękopisów (właściwie maszynopisów przechowywanych obecnie w Muzeum Beskidzkim im. Andrzeja Podzorskiego w Wiśle). Książki od momentu ich wydania w 1948, 1979 i 1986 roku, nigdy nie były wznawiane, nikt też w stosownym czasie nie zadbał o to, by zachować spuściznę wiślańskiej pisarki dla przyszłych pokoleń. Rodzina przekazała do muzeum pozostałe po niej rękopisy, a pracownicy i wolontariusze placówki gromadzili publikowane na jej temat artykuły i notki prasowe. Jednak rozproszony dorobek Marii Pilch nie doczekał się dotąd ani zgromadzenia, ani głębszej analizy, choć korzystają zeń etnografowie, historycy literatury i kultury oraz badacze regionu.

Zaradzić tej sytuacji ma na celu bibliografia prac Marii Pilch, do opracowania której wykorzystano następujące pozycje: Ludwik Brożek, *Materiały do bibliografii Wisły-Uzdrowiska*, „Rocznik Cieszyński” 3, Cieszyn 1973, s. 209-233; *Bibliografia zawartości Kalendarza Cieszyńskiego za lata 1985-2000*, oprac. A. Kawulok, red. M. Szelong, Cieszyn 2000; Stefan Król, *Materiały do bibliografii miasta Wisły 1975-2000*, [w:] *Środowisko przyrodnicze Wisły (Monografia Wisły, t. 1)*, Wisła 2007, s. 170-188. Bibliografie te nie wyczerpują tematu i dlatego wykonana została kwerenda w wydawnictwach ciągłych (w czasopiśmie i prasie), takich jak „Zaranie Śląskie” za lata 1931-1939, „Głos Młodzieży Ewangelickiej” (dostępne numery z lat 1933-1939), „Kalendarz Ewangelicki” za lata 1931-2011, „Głos Ziemi Cieszyńskiej” za lata 1955-2000.

Wykaz rękopisów (maszynopisów z odręcznymi notatkami autorki) został sporządzony na podstawie kwerendy w zbiorach Muzeum Beskidzkiego im. Andrzeja Podzorskiego w Wiśle. W większości materiały te były publikowane w periodykach regionalnych lub wyznaniowych, ale zachowane teksty często różnią się od wydanych drukiem. Wydaje się, że zmiany, a także pominięcia większych fragmentów wynikają nie tylko z ingerencji redaktorów czasopism i książek, ale także cenzury i wymagają dalszych badań nad zachowanymi materiałami. Osobną kwestią są ingerencje redaktorów w gwarowy zapis prozy Marii Pilch, która przez prace redakcyjne w „poprawionych” drukowanych wersjach wiele straciła na autentyczności, a tym samym wartości źródłowej.

Części utworów wymienionych w spisie sporządzonym przez Marię Pilch ok. 1975 roku, a dziś przechowywanym w Muzeum Beskidzkim, nie udało się odnaleźć, podobnie jak dzieł wspomnianych w nocie biograficznej autorki opublikowanej w pracy zbiorowej *Zacni Wiślanie. Słownik biograficzny, część I*, Wisła, 2000, s. 82-83. Tropy związane z dotąd niepublikowanym zbiorem opowiadań pt. *W góralskiej wsi Wiśle (czy Żegnaj góralska Wisło)* wiodą do Cieszyna, m.in. do Macierzy Śląska Cieszyńskiego, niestety tu się urywają. Po pracach wymienionych w słowniku *Zacni Wiślanie*, takich jak *Oczepiny* i *Pamiętniki ślad wszelki zaginał*.

Powstały w wyniku kwerend spis bibliograficzny obejmuje zapewne większość dorobku Marii Pilch, ale z pewnością nie całość. Niektórych publikacji, nie udało się zweryfikować (np. krakowskiego debiutu) lub potwierdzić ich istnienia z autopsji, ponieważ część wydawnictw ciągłych pozostaje niezdigitalizowana, a przez to bardzo trudno dostępna lub po prostu zdekompletowana (pozycje niezwerifikowane oznaczono podkreśleniem). Równie trudno jest dotrzeć do archiwalnych materiałów, na temat Marii Pilch, gdyż w aktach szkół wiślańskich brak jejteczki osobowej. W wyniku pracy nad bibliografią udało się zgromadzić wiele tytułów, także artykułów, opracowań i notek na temat jej osoby i twórczości, ale widoczny jest tu brak informacji źródłowych, m.in. na temat portretu Marii Pilch pędzla Czesława Kuryatto. Dlatego poszukiwania tychże materiałów nie zostały jeszcze zakończone.

Renata Czyż

Bibliografia prac Marii Pilch

Wydawnictwa zwarte:

1. Wisła, wieś słowiańsko-ewangelicka. Regionalne szkice literackie, Bytom 1948, ss. 101.
2. Wisła naszych przodków, Wisła 1979, ss. 84.
3. Ze starej Wisły, Bielsko-Biała 1986, ss. 100.

Artykuły w wydawnictwach ciągłych i prasie:

1. Spod góralskiej strzechy, „Nasza Droga” Kraków 1928 [Opowiadanie o dziecku góralskim tonącym w czasie powodzi].
2. Piechotą z Wisły do Zakopanego, „Nasza Droga”, Kraków 1928.
3. Wisła moja, „Głos Ludu Śląskiego” 1932.
4. Z wiślańskich groni, „Zaranie Śląskie” [opowiadania dziadka Jana Śliwki].
5. Syn marnotrawny, „Głos Młodzieży Ewangelickiej” 1932, nr 1, s. 2-4.
6. Jako to downij na Wiśle bywało, „Zaranie Śląskie” 9, 1933, z. 1, s. 32-33.
7. Światło we ćmie, „Zaranie Śląskie” 9, 1933, z. 2, s. 71-73.
8. Bieg o odznakę, „Głos Młodzieży Ewangelickiej” 2, 1933, nr 2, s. 2-3.
9. O bandurkach abo nocnicach, ka sie pieniądze suszą i inszych strachach, „Zaranie Śląskie” 9, 1933, z. 4, s. 190-191.
10. Wilija u starych pachółków na groni, „Zaranie Śląskie” 10, 1934, z. 4, s. 217-220.
11. Przez Beskidy po Tatry, „Głos Młodzieży Ewangelickiej” 3, 1934, nr 6, s. 108-110.
12. O cygónach, „Zaranie Śląskie” 11, 1935, z. 1, s. 61-62.
13. Kancjonał – wychowawca ludu ewangelickiego na Śląsku Cieszyńskim, „Głos Młodzieży Ewangelickiej” 4, 1935, nr 3, s. 45-48.
14. Droga do nieznaney ojczyzny, „Głos Młodzieży Ewangelickiej” 4, 1935, nr 6, s. 104-105 [Prochom Wodza, Katowice 19.5.35].
15. „Polok” czy „ślązok”, „Zaranie Śląskie” 11, 1935, z. 4, s. 269-272.
16. O słońce, pogodę i radość życia, „Głos Młodzieży Ewangelickiej” 5, 1936, nr 5, s. 88-90.
17. Miłość, „Zaranie Śląskie” 12, 1936, z. 4, s. 234-237.
18. Król Wisły, „Zaranie Śląskie” 13, 1937, z. 3, s. 209-212.
19. Odpowiedź na list p. A. Podzorskiego w związku z artykułem „Król Wisły”, „Zaranie Śląskie” 15, 1939, z. 1, s. 72.
20. Wisła sprzed pół wieku we wspomnieniach nauczycielki, GZC 1966, nr 21, s. 3. [Rozmawiała Maria Pilch].
21. O człowieku, którego urzekła wieś Wisła [Bogumił Hoff], GZC 1966, nr 38, s. 4.
22. Wisła i jej nauczyciel [Jan Śniegoń], GZC 1966, nr 47, s. 4.
23. Wiesieli, „Za i Przeciw” 1967, nr 42.
24. Michał Cieślak nauczyciel i społecznik, GZC 1967, nr 48, s. 4.
25. Trzy wersje o początkach wsi Wisła, GZC 1968, nr 31-33.
Wieś z piętnastego i wcześniejszych wieków, GZC 1968, nr 31, s. 4.
Wieś pastersko-rolnicza z początków XVII wieku, GZC 1968, nr 32, s. 4.
Wieś prapolska i prasłowiańska, GZC 1968, nr 33, s. 4.
26. A jednak Maria Konopnicka była w Wiśle, GZC 1968, nr 41, s. 4.
27. Trzy pokolenia w służbie eskulapa, GZC 1968, nr 46, s. 4.
28. Połącznicy po pytaniu i poławki..., GZC 1968, nr 51-52, s. 5.

29. Jak budowano wieżę kościoła ewangelickiego w Wiśle, „Zwiastun” 8, 1968, nr 24, s. 382-383.
30. Wielkanoc pana Bogumiła w dawnej Wiśle, GZC 1969, nr 14, s. 4.
31. Od dziewiczej puszczy do nowoczesnego uzdrowiska, GZC 1969, nr 27, s. 4.
32. Bogumił Hoff doczeka się dowodu pamięci, GZC 1969, nr 34, s. 4.
33. Co jadali i pili Wiślanie? GZC 1969, nr 45-47, s. 5, 6.
34. Klasa z osady bezrobotnych górników, GZC 1969, nr 51/52, s. 6.
35. Pieśń z kancjonału – przyjacielem, „Kalendarz Ewangelicki 1969”, 82, Warszawa 1969, s. 196-205 [Opowiadanie wyjęte z nowej, niedrukowanej pracy pt. W góralskiej wsi Wiśle na temat pierwszych pastorów wiślańskich].
36. Tradycje wołoskie w beskidzkich kolędach, GZC 1969, nr 51-52, s. 8.
37. Jak leczono w dawnej Wiśle, GZC 1970, nr 15, s. 4.
38. Kwiaty z rodzinnej niwy, GZC 1970, nr 22, s. 6 [wiersze dzieci z Wisły].
39. Wiślańskie powiarki, GZC 1970, nr 49, s. 6.
40. Spotkanie Bogumiła Hoffa z ewangelicką Wisłą, „Kalendarz Ewangelicki 1970”, 83, Warszawa 1970, s. 252-263.
41. O wiślańskim cymbaliście Jędrzeju Byrtku, GZC 1970, nr 51-22, s. 7.
42. Obyczaje, „Kalendarz Ewangelicki 1971”, 84, Warszawa 1970, s. 206-219.
43. Wisła w malarstwie R. Demła, GZC 1971, nr 12, s. 4.
44. Ten Dziechcin czy ta Dziehcinka, GZC 1971, nr 42, s. 6.
45. Zarys kultury materialnej górali wiślańskich, „Cieszyński Rocznik Muzealny” 2, Cieszyn 1972, s. 125-142.
46. Losy poselstwa. (Opowiadanie historyczne z XV wieku), „Kalendarz Ewangelicki 1972”, Warszawa 1971, s. 189-198.
47. „Ukochałem lud wiejski nad miarę”. (Garść wspomnień i refleksji poświęconych śp. ks. Józefowi Szerudzie), „Kalendarz Ewangelicki 1973”, 86, Warszawa 1972, s. 62-65.
48. Pogrzeb starego księdza czyli pożegnanie z epoką, „Kalendarz Ewangelicki 1973”, 86, Warszawa 1972, s. 163-169.
49. O strzygach, podciepach i sotonach, GZC 1973, nr 21, s. 6.
50. Stary fach – kowalstwo, GZC 1973, nr 26, s. 4.
51. Pierwsze polskie wille w Wiśle, GZC 1973, nr 30, s. 4.
52. Na letnisku w Wiśle przed 80 laty, GZC 1973, nr 43, s. 4.
53. Jak poznałam Jana Sztaudyngera, GZC 1974, nr 5, s. 6.
54. Dr Julian Ochorowicz we wspomnieniach starych wiślan, GZC 1974, nr 27, s. 4.
55. A na Barani żeś była? GZC 1974, nr 43, s. 4.
56. Kolędy i winsze w pastersko-rolniczej wsi Wiśle, GZC 1974, nr 52-53, s. 8.
57. Wiślańskie potrawy z ziemniaków, GZC 1975, nr 10, s. 4.
58. Z mojcikiem w Wiśle, GZC 1975, nr 12, s. 4.
59. Smak domowego chleba, GZC 1975, nr 15, s. 4.
60. Kołomajka, płaszcz, góralski pas a pokrewieństwo górali karpaccich, GZC 1975, nr 30, s. 6.
61. Z nolepy i piekarskiego pieca, GZC 1975, nr 46, s. 6.
62. Uroki krajobrazu zimowego i piękno przyjaźni. Ze starych listów, GZC 1975, nr 51-52, s. 5. [Korespondencja M. Wystouchowej z J. Hoffową].
63. Wiklino czyli pasterstwo ubogich, „Kalendarz Ewangelicki 1976” 89, Warszawa 1975, s. 182-195 [o komornikach].
64. Zieliny prababek i insze lyki, GZC 1976, nr 16, s. 4.
65. Beskidzkie lata Marii Wystouchowej, GZC 1976, nr 27, s. 4.

66. Wisieli młodego Jadama spod Jasienia, „Kalendarz Ewangelicki 1977” 90, Warszawa 1976, s. 288-298.
67. Maria Wysłouchowa (1858-1905), „Novum” 1978, nr 10, s. 129-136.
68. Jak leczyli się pradiadkowie i prababcie, „Kalendarz Ewangelicki 1979” 92, Warszawa 1978, s. 232-234.
69. Tak było..., GZC 1983, nr 11, s. 4.
70. Wakacje Marii Wysłouchowej wśród górali Wisły i Istebnej, „Kalendarz Ewangelicki 1984” 98, Warszawa 1983, s. 228-237.
71. List [sprostowanie o wizytach B. Prusa], GZC 1985, nr 35, s. 3.
72. „Kamizelkorze” na studiach w Preszburgu, „Kalendarz Cieszyński” 1985, s. 23-24.
73. O zbójach, GZC 1986, nr 39, s. 5.
74. Od kolybki..., GZC 1986, nr 51-52, s. 6.
75. Moja babcia, „Kalendarz Ewangelicki 1987” 101, Warszawa 1986, s. 218-225.
76. Zasłużeni ludzie starej Wisły. (Na podstawie kronik i protokołów parafialnych oraz pierwszej monografii wsi), „Kalendarz Ewangelicki 1988” 102, Warszawa 1987, s. 211-217.
77. Mruczek „robi oczko” do panny Maryśki czyli moje wspomnienia o Gustawie Morcinku, [w:] Szelest mijanego czasu. Wspomnienia o Gustawie Morcinku, wstęp i opracowanie K. Heska-Kwaśniewicz, Cieszyn 1989, s. 43-44.
78. Dwie wizyty Gustawa Morcinka w Hucie Jerzego (przedmieścia Siemianowic Śląskich) w latach 1936 i 1937, „Zaranie Śląskie” 1990, z. 1-2, s. 73-78.
79. Książd i kupiec, GZC 1991, nr 39, s. 4-5 [dot. Rotha i ks. Kupferschmida, tu też notka o śmierci M. Pilch].
80. Wielkanoc pana Bogumiła, GZC 1995, nr 14, s. 4-5.
81. Ze starych listów, „Informator Miejski Wisły” 1996, nr 1, s. 8 [korespondencja Marii Wysłouchowej i Jadwigi Hoff w oprac. Marii Pilch].
82. Doktor Julian Ochorowicz we wspomnieniach starych wiślan, „Informator Miejski Wisły” 1996, nr 2, s. 4.
83. Jan Sztudynger i Gustaw Morcinek w Wiśle, „Informator Miejski Wisły” 1996, nr 4-5, s. 5, 4.
84. Wielkanoc pana Bogumiła, GZC 1996, nr 14, s. 6.
85. Maria Konopnicka, Prus i Ochorowicz w Wiśle, „Informator Miejski Wisły” 1996, nr 6, s. 5.
86. Nauczyciel i uczeń, „Informator Miejski Wisły” 1996, nr 10, s. 5, 8.
87. Na szpyrkach, „Kalendarz Cieszyński” 1997, s. 208-212.
88. Spotkanie Bogumiła Hoffa z ewangelicką Wisłą, „Kalendarz Ewangelicki 2001”, 115, Bielsko-Biała 2000, s. 248-257 [przedruk za „Kalendarzem Ewangelickim 1970”].

Rękopisy:

1. Cieszyńscy „kamizelkorze” na studiach w Preszburgu, BMB, sygn. 2224/1, ss. 5.
2. Nauczyciel i uczeń, BMB, sygn. 2224/2, ss. 8.
3. Co z tą miłością do Austrii Habsburgów?, BMB, sygn. 2224/3, ss. 6.
4. Rodowody pierwszych osadników, BMB, sygn. 2224/4, ss. 2.
5. Skromne początki letniska wiślańskiego – siedziba Hoffów, BMB, sygn. 2224/4, ss. 2.
6. Słownik słowacko-wiślańsko-polski, BMB, sygn. 2224/5, ss. 12.
7. Za pasterkę w starej karczmie, BMB, sygn. 2224/6, ss. 8.
8. Od drewnianej willi z czasów zaborów do Wisły-Uzdrowiska w Polsce Ludowej, BMB, sygn. 2224/7, ss. 5.
9. W kręgu kultury ludowej, BMB, sygn. 2224/8, ss. 7.

10. Wieś wspólnotą ubogich, BMB, sygn. 2224/9, ss. 8.
11. Wisła sprzed pierwszej wojny światowej we wspomnieniach nauczycielki, BMB, sygn. 2224/9, ss. 4.
12. Jako kiejsi bywało, BMB, sygn. 2224/9, ss. 11.
13. Wspomnienia, opowieści, BMB, sygn. 2224/9, ss. 4.
14. Spory z panami o łąki i pastwiska. Zbójnictwo w Wiśle, BMB, sygn. 2224/10, ss. 10.
15. Jak klasa z osady bezrobotnych górników witała Gustawa Morcinka i zęgną swoją nauczycielkę?, BMB, sygn. 2224/11, ss. 5.
16. Jan Sztudynger i Gustaw Morcinek w Wiśle, BMB, sygn. 2224/11, ss. 3.
17. [Wierzenia, podania, bajki, powiarki], BMB, sygn. 2224/12, ss. 46 [mps zawiera m.in. O trzóch, co się dostali do nieba, ss. 2; O owczorzcu, co wyrzycował diabły i śmierć, ss. 6; O starych Owczorzach, wilkach, zbójach i djobłach, ss. 2; O cyganach i Bajcarowskiej Marenie, ss. 3].
18. Wisła naszych przodków, BMB, sygn. 2224/13.
19. Wesele, BMB, sygn. 2224/14, ss. 14.
20. Wesele góralskie na podstawie Imka Wiselki, BMB, sygn. 2224/14, ss. 12.
21. Na sałaszu, BMB, sygn. 2224/15, ss. 5.
22. Etymologia niektórych nazw i wyrazów gwarowych, BMB, sygn. 2224/16, ss. 6.
23. Świerk w dolinie Białej Wiselki, BMB, sygn. 2224/16, ss. 5.
24. Jak się dawniej leczyli, BMB, sygn. 2224/17, ss. 2.
25. Po numerach. Wandrowni, BMB, sygn. 2224/17, ss. 6.
26. Wiedza ludowa – lecznictwo, BMB, sygn. 2224/17, ss. 7.
27. Zieliny prababek i insze lyki, BMB, sygn. 2224/17, ss. 4.
28. Kontakty z dziełami Bogumiła Hoffa i Oskara Kolberga. (W zaczarowanym kręgu etnografii), BMB, sygn. 2224/18, ss. 7.
29. Adam Pinkas nauczyciel i wychowawca Jana Kubisza, czołowego poety i działacza narodowego ziemi cieszyńskiej w dziewiętnastym wieku, BMB, sygn. 2224/18, ss. 5.
30. Ballada o groniu Barani, zdrzódłach rzeki Wisły i potokach Białej i Czarnej Wiselce, BMB, sygn. 2224/19, ss. 3.
31. Wezwanie do potoku dziechcińskiego (beskidzkiego) [1954 r.], BMB, sygn. 2224/19, ss. 2 oraz BMB, sygn. 155, ss. 3.
32. „Czerwony pas” i „Kołomyjka” – ehami przebrzmiałej góralszczyzny, BMB, sygn. 2224/19, ss. 2.
33. Szot Madziar. Czardasz ze starej Wisły [1976 r.], BMB, sygn. 2224/19, ss. 1 oraz BMB, sygn. 155, ss. 2.
34. Z moiczkiem w Wiśle, BMB, sygn. 2224/20, ss. 3.
35. Wiślański roczek, BMB, sygn. 2224/21, ss. 6.
36. Jak to w gody bywało, BMB, sygn. 2224/22, ss. 15.
37. Od kolebki do grobu, BMB, sygn. 2224/23, ss. 6.
38. Moje spotkanie jako uczennicy Seminarium Nauczycielskiego w latach 1928-1931 z pedagogiką Janusza Korczaka, BMB, sygn. 2224/24, ss. 4. (Do maszynopisu dołączone pismo z dnia 20.10.1978 roku informujące o nie przyjęciu tekstu do druku w „Głosie Nauczycielskim”).
39. Na szpyrkach, BMB, sygn. 2224/25, ss. 10.
40. Czy Wisła ma pozostać nadal Kopciuszkiem góralszczyzny?, BMB, sygn. 2224/26, ss. 5.
41. Przyjaciele tutejszych. (List dziewiętnastowiecznego oświatowca), BMB, sygn. 2224/27, ss. 3.
42. Ze starych listów, BMB, sygn. 2224/27, ss. 2.

43. O cymbaliście Jędrzeju Byrtku, o trębaczu Andrzeju Szalbócie i o muzycznym przysiółku – Malince, BMB, sygn. 2224/28, ss. 4.
44. Bojki czyli baśnie, BMB, sygn. 2224/29, ss. 16.
45. Kust, jydza, jodło czyli potrawy na co dzień w dawnej, rolniczej Wiśle, BMB, sygn. 2224/30, ss. 3.
46. Smakołyki z nolepy i pieca piekarskiego, BMB, sygn. 2224/30, ss. 1.
47. Starowiślańskie imioniska i przydomki do r. 1939-1976, BMB, sygn. 2224/5, ss. 1.
48. Na tej naszej Wiśle pięknie, szumnie. W 160-lecie urodzin Bogumiła Hoffa [widowisko regionalne], BMB, sygn. 2224/31, ss. 9.
49. „Prapolska” i prasłowiańska” wieś Wisła dr Juliana Ochorowicza (w rękopisie autorki).
50. Od skromnej willi do kombinatu uzdrowskiego. Dzieje ruchu letniskowego w Wiśle (w rękopisie autorki).
51. Zbójnictwo w Wiśle (w rękopisie autorki).
52. Stare nazwy osiedli „dworów” i chat w poszczególnych przysiółkach (w rękopisie).
53. Zajęcia górali wiślańskich (w rękopisie)
54. Humor górali wiślańskich w anegdocie, żartach, przysłowiacz (w rękopisie)
55. Zabytki: kościoły, cmentarze (w rękopisie).
56. „Wysłouchowa”. Recenzja opowieści biograficznej (w rękopisie)
57. W góralskiej Wiśle Bogumiła Hoffa [utwór sceniczny, widowisko regionalne oparte na tekstach B. Hoffa]
58. Wycieczka do źródeł Wisły Bogumiła Hoffa (przed 90 laty), (w rękopisie)
59. Na wiślańskim sałaszu [utwór sceniczny] (w rękopisie).
60. O trzech wojewodach w dziedzinie na Wisłach, [w:] Dokumentacja I Konkursu Literackiego na utwór poetycki lub prozatorski o Wiśle i jej współczesnych przemianach, oprac. J. Ryś, Wisła 1974, BMB, sygn. 249 oraz BMB, sygn. 155, ss. 2.
61. Wiślański roczek na polu i w lesie, [w:] V Beskidzki Konkurs Literacki 1978, oprac. J. Ryś, Wisła 1978, BMB, sygn. 1547, ss. 9.
62. W góralskiej wsi Wisła [niepublikowany zbiór opowiadań].
63. Oczepiny [niepublikowany opis ...].
64. Pamiętniki [niepublikowane wspomnienia].

Opracowania, recenzje, notki, informacje źródłowe, wywiady, polemiki:

1. Wasilewski Zygmunt, Na widowni. O duszy ludu i wysokogórskiej cywilizacji, „Myśl Narodowa” 13, 1933, nr 25, s. 362-363.
2. Podzorski Andrzej, List do redakcji, „Zaranie Śląskie” 14, 1938, nr 3, s. 206-207.
3. Jesionowski Alfred, Współczesna twórczość literacka Śląska, „Zaranie Śląskie” 15, 1939, z. 2-4, s. 103.
4. Niemczyk Wiktor, [Przedmowa] [do:] Maria Pilchówna, Wisła, wieś słowiańsko-ewangelicka, Regionalne szkice literackie, Bytom 1948, s. 4-10.
5. O[rzechowski] E[ugeniusz], Obrazki z Wisły II, GZC 1957, nr 19, s. 5.
6. O[rzechowski] E[ugeniusz], Do tej książki trzeba powrócić. Rozmowa z Marią Pilchówną, GZC 1957, nr 47, s. 4.
7. Orzechowski Eugeniusz, Aby nie zaginął folklor wiślański, GZC 1957, nr 48, s. 3.
8. Liceum Ogólnokształcące otrzymało imię, GZC 1959, nr 3, s. 4.
9. [Podziękowanie Marii Pilch za opiekę w szpitalu], GZC 1962, nr 5, s. 7.
10. Maria Pilch, [w:] Pisarze ziemi cieszyńskiej. Słownik bio i bibliograficzny, GZC 1964, nr 23, s. 4.
11. Materiały do monografii o Wiśle, GZC, 1969, nr 31, s. 6.

12. ROM-EK, I Dziechcin i Dziehcinka, GZC 1971, nr 49, s. 4.
13. Siemiatycka Krystyna, „Góraliska królowa”, „Kobieta i Życie” 1974, nr 26, s. 9 [tu zdjęcie M. Pilch z G. Morcinkiem i J. Sztaudyngerem].
14. Notka o w/w tekście, GZC 1974, nr 28, s. 4.
15. Edmund Rosner, Próby pisarskie nauczycieli, GZC 1975, nr 35, s. 4. nr 36?????
16. Edmund Rosner, Okruchy cieszyńskiego życia literackiego, GZC 1976, nr 34, s. 4.
17. Pilch Maria, [w:] Leon Miękina, Edmund Rosner, Stu pisarzy cieszyńskich. Słownik bio- i bibliograficzny, „Rocznik Cieszyński” t. 3, Cieszyn 1976, s. 192.
18. Gumuła Urszula, Maria Pilch, „Poglądy” 16, 1977, nr 3, okładka.
19. Danel Robert, Wstęp, [do:] Maria Pilch, Wisła naszych przodków, Wisła 1979, s. 3-5.
20. Danel Robert, Marii Pilch wielka miłość, „Podbeskidzie” grudzień 1979, s. 10-11 [rec.: Wisła naszych przodków].
21. Rosner Edmund, Literaci regionu beskidzkiego. Słownik bio- i bibliograficzny, cz. 2, wkładka [do:] „Kwartalnik Metodyczny Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Bielsku-Białej” 7, 1982, nr 1-2 (25-26), s. 23-24.
22. Wierna swej ziemi, GZC 1987, nr 17, s. 4.
23. Maria Pilch, [w:] Sylwetki twórców i popularyzatorów sztuki województwa bielskiego. Informator biograficzny, Bielsko-Biała 1987, s. 81.
24. Gumuła Urszula, Maria Pilch – pisarka ziemi beskidzkiej, [w:] Zapomniani. Z dziejów literatury polskiej na Śląsku, red. J. Malicki, G. Szewczyk, Katowice 1992, s. 92-107.
25. Pilch Maria (1912-1990), [w:] Józef Golec, Stefania Bojda, Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej, t. 2, Cieszyn 1995, s. 178-179.
26. Gumuła Urszula, Góraliska królowa, „Dziennik Zachodni” 1999, nr 165 z 17-18 lipca 1999, s. 11.
27. Maria Pilch (1912-1990) nauczycielka, pisarka, działaczka społeczne, [w:] Zacni wiślanie. Słownik biograficzny, cz. I, Wisła 2000, s. 82-83.
28. Dawid Łucja, Minęło, ale było – Marii Pilch opisanie wiślańskiej swojszczyzny, „Śląskie Miscellanea” 20, 2007, s. 73-87.
29. Twórczość Marii Pilch, zebrał i oprac. J. Ryś, Wisła b. d., BMB, sygn. 155 [tom zawiera wycinki prasowe nt. M. Pilch oraz jej teksty, 5 rękopisów (maszynopisów), recenzję książki pt. Wisła wieś słowiańsko-ewangelicka pióra Dušana Drljačy z Serbskiej Akademii Nauk z Belgradu oraz zdjęcie z G. Morcinkiem i Z. Degen-Ślósarską z 1934 roku].